

Tarih : 10.11.2023

No : 2023/48

Konu : Özet Döviz Pozisyon Raporlamasının Kaldırılması ve Sistemik Risk Veri Takip Sistemi Kapsam Değişikliği Hakkında Yönetmelik Yayınlandı

8/11/2023 tarihli ve 32363 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "*Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik*" ile firmaların, döviz varlık ve yükümlülüklerine ilişkin olarak Merkez Bankasına yapmakla yükümlü olduğu döviz pozisyon raporlamasında sadeleştirme ve kapsam değişikliğine gidilmiş ve konuya ilişkin olarak 8/11/2023 tarihli TCMB Duyurusu yayınlanmıştır.

TCMB Basın Duyurusunda, düzenleme kapsamında, 2023 yılı Mart ayında başlatılan, **10 milyon Türk lirası ve üzeri toplam nakdi ve gayri nakdi kredi bakiyesi bulunan firmalardan alınan Özet Döviz Pozisyon Raporlaması uygulamasına son verildiği açıklanmıştır.**

Bununla birlikte, Yönetmelikte yapılan değişiklik uyarınca, 2018 yılından itibaren uygulanmakta olan Sistemik Risk Veri Takip Sistemi kapsamındaki döviz pozisyon raporlamasının firma kapsamı yeniden düzenlenmiştir. Buna göre, raporlama kapsamına girecek firmaların tespitinde öngörülen **15 milyon ABD doları ve üzeri yabancı para kredi yükümlülüğü bulunma şartı**, toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla **100 milyon Türk lirası ve üzerinde olma veya geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon Türk lirası ve üzerinde olma şeklinde değiştirilmiştir.**

Yönetmelik ile yapılan değişiklikler

1) 17/2/2018 tarihli ve 30335 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “Tanımlar ve kısaltmalar” başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) ve (ğ) bentleri yürürlükten kaldırılmış, aynı fıkraya aşağıdaki bent eklenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan tanımlar:

e) Elektronik imza: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu kapsamında, başka bir elektronik veriye eklenen veya elektronik veriyle mantıksal bağlantısı bulunan ve kimlik doğrulama amacıyla kullanılan elektronik veriyi,

ğ) İmza oluşturma aracı: Elektronik imza oluşturmak üzere, imza oluşturma verisini kullanan yazılım veya donanım aracını,

Yeni eklenen tanım:

“o) Kredi veya finansman sağlayan kuruluş: 5411 sayılı Bankacılık Kanununda belirtilen kredi verme, faktoring ve finansal kiralama faaliyetlerinde bulunan banka ve finansal kuruluşları,”

2) Aynı Yönetmeliğin “Yükümlülük” başlıklı 5 inci maddesinin birinci, ikinci ve üçüncü fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddenin dördüncü ve altıncı fıkraları aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
<p>(1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan yabancı para nakdi krediler ile dövize endeksli kredilerinin toplamı ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 15 milyon ABD doları ve üstünde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Kredi tutarlarının ABD doları karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete'de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p> <p>(2) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın yabancı para nakdi kredileri ile dövize endeksli kredileri toplamı hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin TMS'lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS'lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço dikkate alınır.</p> <p>(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, yabancı para nakdi krediler ile dövize endeksli kredileri toplamı Bankaca tanımlanan sınırın altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.</p> <p>(4) ...</p> <p>(6) ...</p>	<p>“(1) Yurt içinden ve yurt dışından sağlanan toplam nakdi kredi bakiyesi ilgili aylık hesap döneminin son iş günü itibarıyla 100 milyon TL ve üzerinde olan firmalar ile geçmiş bir yıllık hesap dönemindeki net satış hasılatı veya aktif büyüklüğü 500 milyon TL ve üzerinde olan firmalar, veri formu ile talep edilen bilgileri, açıklama formuna uygun olarak Bankaya müteakip aydan itibaren bildirmekle yükümlüdür. Yabancı para cinsinden kredi tutarlarının TL karşılığı ilgili dönemin son iş gününe ilişkin Resmî Gazete’de yayımlanan döviz alış kuru kullanılarak belirlenir.</p> <p>(2) Bildirimle yükümlü olup olunmadığının belirlenmesinde, firmanın toplam nakdi kredi bakiyesi hesaplanırken varsa son hesap dönemine ilişkin TMS'lere göre hazırlanan finansal durum tablosu, TMS'lere göre hazırlanmış finansal durum tablosunun bulunmaması durumunda ise vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan bilanço; net satış hasılatı ve aktif büyüklüğü hesaplanırken vergi mevzuatı çerçevesinde kamu idarelerine sunulmak üzere hazırlanan yıllık kurumlar vergisi beyannamesi dikkate alınır.</p> <p>(3) Bildirimle yükümlü olan firmanın, toplam nakdi kredi bakiyesi, net satış hasılatı veya aktif büyüklüğünün Bankaca tanımlanan sınırların altında kalması durumunda, müteakip yıllık hesap döneminden itibaren bildirim yükümlülüğü sona erer.”</p> <p>“(4) Firmanın bildirim yükümlülüğü bulunup bulunmadığına ilişkin takip sorumluluğu firma yönetimine aittir. Bununla birlikte, firmaya bildirim yükümlülüğüne ilişkin Bankanın belirleyeceği usul ve esaslara göre bilgilendirme, firmanın en yüksek nakdi kredi bakiyesinin olduğu kredi veya finansman sağlayan kuruluş tarafından ayrıca yapılır.”</p>

	“(6) Bildirim yükümlülüğünün belirlenmesinde dikkate alınan kredi, net satış hasılatı ve aktif büyüklükleri, Banka tarafından uygulama talimatı ile güncellenebilir.”
--	--

3) Aynı Yönetmeliğin “Sistemin kuruluşu ve işleyişi” başlıklı 9 uncu maddesinin altıncı fıkrasında yer alan “elektronik imza oluşturma aracı ile veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
(6) Sistem kullanıcıları, Sistemin genel ağ sitesi üzerinden elektronik imza oluşturma aracı ile veya Sistemde belirlenen güvenlik adımları izlenerek kayıt olarak aktif kullanıcı olur. Sistemin MERSİS entegrasyonu ile firma ön bilgileri dolu olarak getirilir.	(6) Sistem kullanıcıları, Sistemin genel ağ sitesi üzerinden Sistemde belirlenen güvenlik adımları izlenerek kayıt olarak aktif kullanıcı olur. Sistemin MERSİS entegrasyonu ile firma ön bilgileri dolu olarak getirilir.

4) Aynı Yönetmeliğin “Kullanıcılara yapılacak bildirimler” başlıklı 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “doğrulama kodları, uyarılar, hatırlatmalar, onay bildirimleri ve benzeri” ibaresi ile “Sistemden gönderilecek kısa mesaj ve/veya” ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı maddenin üçüncü fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “olarak” ibaresinden sonra gelmek üzere “resmi yazı ve/veya” ibaresi eklenmiştir.

Eski düzenleme:	Yeni düzenleme:
(2) Sistem kullanıcılarına, kullanıcı tanımlama ve veri girişleri ile ilgili doğrulama kodları, uyarılar, hatırlatmalar, onay bildirimleri ve benzeri bildirimler, Sistemden gönderilecek kısa mesaj ve/veya e-posta yolu ile yapılır.	(2) Sistem kullanıcılarına, kullanıcı tanımlama ve veri girişleri ile ilgili bildirimler, e-posta yolu ile yapılır.
(3) Sistemde yapılacak değişiklikler, duyurular ve bildirimlere ilişkin talimatlar, Banka tarafından Sistemin genel ağ adresi üzerinden duyurulur. Banka, gerek gördüğü hallerde bunlara ilişkin olarak e posta ile de bildirim yapabilir.	(3) Sistemde yapılacak değişiklikler, duyurular ve bildirimlere ilişkin talimatlar, Banka tarafından Sistemin genel ağ adresi üzerinden duyurulur. Banka, gerek gördüğü hallerde bunlara ilişkin olarak resmi yazı ve/veya e posta ile de bildirim yapabilir.

Yönetmelikle yapılan düzenlemeler **1.1.2024 tarihi itibariyle** yürürlüğe girecektir.

Söz konusu Yönetmeliğe ve TCMB'nin Basın Duyurusuna aşağıdaki bağlantı yolları aracılığıyla ulaşabilirsiniz.

Döviz Pozisyonunu Etkileyen İşlemlerin Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tarafından İzlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TCMB Basın Duyurusu – 8/11/2023

Bilgilerinize sunarız,